

HAWAII, OSLO

Norja, 2004

Ohjaaja: Erik Poppe

Näyttelijät: Trond Espen Seim, Jan Gunnar Røise, Evy Kasseth Røsten, Aksel Hennie, Stig Henrik Hoff, Silje Torp Færavaag, Petronella Barker, Robert Skjærstad, Benjamin Røsler, Ferdinand Falsen-Hiis, Morten Faldaas

Genre: draama

Ikäraja: K11

Kesto: 120 min.

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu yläkoulu- ja lukioikäisille.

Oppimateriaalin teemoja: rakkaus, välittäminen

Synopsis

On Leonin 25-vuotispäivä. Hän odottaa jännittyneenä, saapuuko hänen nuoruudenrakastettunsa Åsa tapaamaan häntä, niin kuin vuosia sitten sovittiin. Leon elää hoitokodissa, ja häntä rohkaisee yövahti Vidar. Vidarilla on selvänäkijän taipumusta, ja häntä huolettaa, miten Leonin käy. Leonin ja Vidarin päivästä kertovaan tarinaan lomittuu monta muuta ihmiskohtaloa: Leonin veli Trygve pääsee lomalle vankilasta Leonin syntymäpäivän kunniaksi; veljekset Mikkel ja Magne yrittävät välttää huostaanottoa jäätyään yksin isänsä kuoleman jälkeen; toisaalla heidän äitinsä yrittää itsemurhaa; Milla ja Frode saavat vauvan, jonka kohtalosta he joutuvat päättämään. Jokainen tarina käsittelee omalla tavallaan rakkautta ja välittämistä ja kertoo niistä valinnoista, joita ihmiset joutuvat vaikeissa elämäntilanteissa tekemään.

Ennen elokuvan katsomista

1. Oslo ja Havaiji

a. Elokuvan nimi *Hawaii, Oslo* viittaa kahteen elokuvassa olennaiseen paikkaan. Mitä tiedätte niistä ennalta? Millaisia mielikuvia niihin ja elämään niissä liittyy?

Piirtäkää, maalatkaa, kirjoittakaa näkyviin käsityksiänne Oslost ja Havaijista.

b. Etsikää tietoja Oslost ja Havaijista. Mitkä ennakkokäsityksistänne pitävät paikkansa, mitkä eivät? Mistä mielikuvat paikoista ovat syntyneet?

Elokuvan katsomisen jälkeen

2. Elämänvaiheita

a. Elokuvassa on paljon keskeisiä henkilöitä. Heidän vaiheistaan kerrotaan melko viitteellisesti, mutta useimpien elämän tärkeät käännekohtat tulevat esiin. Valitkaa pareittain yksi elokuvan henkilöistä ja laatikaa hänen elämäkertansa sellaisena kuin se elokuvasta on pääteltävissä. Elämäkerta voi olla muodoltaan vaikkapa aikasuora, kartta tai kirjoitettu kertomus – tärkeää on, että keräätte siihen mahdollisimman paljon tietoa henkilöstä ja hänen elämänvaiheistaan. Henkilön voitte valita esimerkiksi seuraavista:

Leon, Trygve, Mikkel, Magne, poikien äiti, Åsa, Frode, Milla

b. Esitelkää elämäkertojanne ja täydentäkää niitä yhteisen keskustelun pohjalta. Vertailkaa käsityksiänne eri henkilöistä. Jos käsityksenne samasta hahmosta eroavat toisistaan, pohtikaa, mistä erot johtuvat.

c. Mitä sitten tapahtui? Valitkaa jokainen yksi henkilöihahmoista ja jatkakaa hänen elämäntarinaansa siitä, mihin se elokuvassa loppui.

3. Yksi elokuva – monta tarinaa

Hawaii, Oslon tapaisia elokuvia on viime vuosina tehty useita. Monta toisiinsa lomittuvaa tarinaa, jotka jollain tapaa kiertyvät yhteen, kerrotaan esimerkiksi Robert Altmanin elokuvassa *Short Cuts* – *Oikopolkuja* (1993) tai Jarmo Lampelan elokuvassa *Joki* (2001).

a. Mitä tarinoita *Hawaii, Oslo* kertoo? Miten ne liittyvät toisiinsa? Pohtikaa tätä elokuvan rakenteen kannalta: missä elokuvan kohtauksissa eri tarinoita liitetään toisiinsa ja millä keinoilla?

(Vidarin uni alussa sekä elokuvan loppukohtaus kokoavat kaikki keskeiset henkilöt samaan paikkaan. Lisäksi yksittäisten henkilöihahmojen tiet risteävät tämän tästä: esimerkiksi pankkiryöstökohtauksessa ovat läsnä omaa ryöstöä suunnitteleva Frode, tallelokerolla asioiva ambulanssinkuljettaja sekä Trygve, joka ryöstää pankin. Elokuvassa toistuu useaan

otteeseen kaleidoskooppikuva, joka muuttaa muotoaan ja väriään. Pohtikaa, mitä sillä kerrotaan katsojalle.)

b. Miettikää a-kohdan kysymyksiä myös temaattisella tasolla: onko tarinoissa jotain sisällöllisesti yhteistä, esimerkiksi samankaltaisia aiheita ja teemoja.

c. Keskustelkaa elokuvan henkilöiden tekemistä valinnoista. Mitä niistä seuraa? Ovatko ratkaisut mielestänne oikein?

- Vidar kertoo enneunensa muille, vaikka muut eivät sitä ehkä haluaisi.
 - Frode ja Milla päättävät viedä poikansa leikkaukseen Yhdysvaltoihin vastoin lääkäreiden suositusta.
 - Frode käyttää pankkiryöstösaaliin poikansa leikkaukseen, vaikka rahat eivät ole hänen.
 - Mikkelin ja Magnen äiti palaa poikien elämään 11 vuoden jälkeen.
 - Trygve valitsee Leonin syntymäpäivän pakopäiväkseen.
- (Ks. myös *Joki*-elokuvaan tehty Koulukinon oppimateriaali.)

4. Vidar – suojelusenkeli?

a. Etsikää elokuvasta perusteluja väitteelle Vidar on jonkinlainen suojelusenkeli, Jeesus-hahmo.

(Vidar jää henkilöihahmona ohueksi, karrikoiduksi, sillä hänen taustojaan ei oikeastaan kerrota. Hänestä saadaan tietää vain, että hänellä on selvänäkijän kykyjä. Hän ilmeisesti kärsii tästä: hän ei tunnu uskaltavan nukkua unien pelossa ja hänen suhteensa muihin ovat ongelmallisia. Vidarilla on auttajan rooli, hän huolehtii Leonista. Valkoinen paita ja parissa kohtauksessa leijailleva høyhen vihjaavat enkeliin, ja kutsuupa Leon itsekin Vidaria ”pelastavaksi enkelikseen”. Loppukohtauksessa Vidar ottaa Leonin paikan ja kuolee Leonin sijasta onnettomuudessa, mikä viittaa Jeesuksen kohtaloon. Jeesukseen viittaa myös Vidarin repliikki ”Mitä teet Leonille, teet minullekin”.

”Sinä et ole se, joka väität olevasi”, sanoo Vidar postinkantajatytölle. ”Et sinäkään”, vastaa tyttö. Mitä samankaltaista tytössä ja Vidarissa on? Missä suhteessa postinkantajatyttö eroaa Vidarista?)

b. Pohtikaa, millaisissa tilanteissa nykyihminen kohtaa huolenpitoa, välittämistä, jopa uhrautumista. Keitä tai mitä ovat nykyajan suojelusenkelit? Mihin heitä tarvitaan?

Piirtäkää tai kirjoittakaa, keskustelkaa omista kokemuksistanne.

5. Tapahtumapaikalla on väliä

- a. Millaisen kuvan elokuva antaa Oslostasta? Miten se vastaa ennakkokäsityksiänne kaupungista?
- b. Havaiji on esillä elokuvassa useaan otteeseen: se on kahvilan nimi, ja se on paikka, jossa Leonin veli Trygve on puheidensa mukaan töissä. Miksi juuri Havaiji? (Miksi ei esimerkiksi Turku?) Miksi Leon ei halua Havaijille, vaan "Hawaii, Osloon"?
- c. Mitkä ovat teidän unelmienne matkakohteita, pakopaikkoja, joihin lähtisitte, jos voisitte? Esitelkää niitä toisillenne kuvin ja tekstein ja perustelkaa valintojanne.
- d. Tehtävänne on myydä kotipaikkakuntanne kuvauspaikaksi kotimaisia elokuvia tuottavalle yhtiölle. Laatikaa tarkoitukseen sopiva esite. Tuokaa siinä esiin kotipaikkakuntanne piirteitä, jotka tekevät siitä mielestänne elokuvaan sopivan: kiinnostavia paikkoja ja ihmisiä, perinteitä, tapahtumia... Elokuvan lajin voitte päättää itse.

6. Ihan hyvä elokuva?

Harjoitelkaa katsomaan elokuvaa eri näkökulmista ja ilmaisemaan mielipiteenne siitä perustellusti. Elokuva-arvostelun kirjoittaminen vaatii juuri näitä taitoja. Tehkää ensin *Hawaii, Oslo* -elokuvasta lyhyitä verryttelytekstejä ja kirjoittakaa sitten seuraavan sivun laatikon ohjeiden mukaan elokuva-arvosteluja itse valitsemistanne elokuvista.

- a. Tee verryttelytehtäviä *Hawaii, Oslo* -elokuvasta. Valitse neljä tehtävistä A–K ja kirjoita jokaisesta kappaleen verran eri papereille. Muista merkitä paperin ylälaitaan tehtävän kirjain.
- A. Kirjoita kappale, jossa ESITTELET elokuvan eli annat sen perustiedot ja kuvaat elokuvaa tiiviillä aihevirrillä.
- B. Kirjoita kappale, jossa sijoitat elokuvan johonkin GENREEN eli kerrot, mitä lajia se edustaa ja millä perusteella.

- C. Kirjoita kappale, jossa VERTAAT elokuvaa johonkin toiseen näkemääsi elokuvaan.
- D. Kirjoita kappale, jossa annat TAUSTATIEtoa jostakin elokuvan tekijästä, esimerkiksi ohjaajasta tai näyttelijästä.
- E. Kirjoita kappale, jossa nostat elokuvasta esiin jotain myönteistä. Perustele näkemyksesi huolellisesti.
- F. Kirjoita kappale, jossa tuot esiin elokuvasta jotain kielteistä. Perustele hyvin.
- G. Kirjoita kappale, jossa arvioit jonkun näyttelijän työtä. Muista perustella.
- H. Kirjoita kappale, jossa arvioit elokuvan kokonaisideaa. Perustele kunnolla.
- I. Kirjoita kappale, jossa kerrot, millainen KATSELUKOKEMUS elokuva oli sinulle.
- J. Kirjoita kappale, jossa TULKITSET elokuvaa eli kerrot, mistä elokuvassa mielestäsi pohjimmiltaan on kyse.
- K. Keksi kirjoitustehtävä itse.

b. Jakakaa kirjoitetut tekstit pareille luettavaksi niin, että yksi pari saa aina yhden tehtävän tekstit luettavakseen (joku pari esim. lukee kaikki A-tehtävään liittyvät tekstit). Parin tehtävänä on poimia joukosta 1–2 mielestään hyvin onnistunutta tekstiä, lukea ne muille ja perustella valintansa.

c. Elokuva-arvostelu ei synny kokoamalla a-kohdan verryttelytekstejä peräkkäin. Millä keinoilla taitava kirjoittaja kokoaa irralliset havaintonsa ja näkemyksensä eheäksi, yhtenäiseksi arvosteluksi?

- Lukekaa erilaisia arvosteluja lehdistä ja tutkikaa, millä periaatteella ne on rakennettu ja millä keinoilla kriitikko kulloinkin tuo näkemyksensä esiin.

- Pohtikaa yhdessä, minkä ajatuksen, näkemyksen, tulkinnan ympärille voisi kirjoittaa kokonaisen arvostelun *Hawaii, Oslo* -elokuvasta. Millaisena tuo ydinajatus voisi näkyä jo arvostelun otsikossa?

d. Kirjoittakaa elokuva-arvosteluja.

Näin kirjoitat elokuva-arvostelun

Tehtävänäsi on kirjoittaa arvostelu sovitusta elokuvasta. Elokuva-arvostelu on sekä tietoa että mielipiteitä välittävä teksti: siinä esitellään elokuvaa ja sen taustoja sekä arvioidaan sitä.

Lähtökohtana on, ettei lukija tunne arvosteltavaa elokuvaa.

→ Anna elokuvan perustiedot. (Elokuvasta on tapana kertoa nimen lisäksi ainakin ohjaaja, valmistumisvuosi ja -maa.)

→ Esittele elokuvaa niin paljon, että arvosteluasi on mahdollista seurata ja ymmärtää elokuvaa katsomatta. Kaikkia juonenkäänteitä ja ristiriitojen ratkaisuja ei silti pidä kertoa – lukijasi saattaa haluta nähdä elokuvan itsekin.

Arvostelua pitää koossa jokin perusajatus, jonka kirjoittaja haluaa lukijalle välittää. Se voi olla esimerkiksi elokuvasta tehty tulkinta tai oma näkemys elokuvan onnistumisesta. Aloitus on kiinnostusta herättävä, lopetus harkittu. Faktat ja arviointi lomittuvat – mielipidettä ei kirjoiteta omaksi yksittäiseksi kappaleekseen tekstin loppuun.

Perustele näkemyksesi elokuvasta monipuolisesti ja havainnollisesti, siis poimi elokuvasta perustelut näkemyksellesi.

Valitse sisällön painotukset ja näkökulma sekä tekstin sävy julkaisupaikan ja lukijakunnan mukaan. Voit kirjoittaa maltillisesti tai kärkevästi, rempseästi tai asiallisesti, humoristisesti tai totisesti jne. Sävy syntyy mm. sanavalinnoista, vastakkainasetteluista, lauseiden ja kappaleiden rakenteista.

Otsikoi arvostelusi nasevasti. Voit halutessasi käyttää täsmentävää alaotsikkoa.

Tyypillisiä elokuva-arvostelun aineksia ovat esimerkiksi

- elokuvan valmistumisvaiheet (idean syntyminen, lähtökohtana olevat teokset jne.)
- tekijöiden taustat (ohjaajan ja näyttelijöiden aikaisemmat tekemiset yms.)
- elokuvan aiheen ja juonen esittely
- elokuvan tulkinta: mistä elokuva perimmältään puhuu
- elokuvan sijoittaminen johonkin lajiin ja elokuvan historiaan
- toteutuksen esittely ja arviointi (lavastus, puvustus, leikkaus, ohjaus jne.)
- roolisuoritusten arviointi.

Oppimateriaalin on tehnyt lukion äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori Minna Hautaniemi.

Oppimateriaalin on tuottanut Anna-Liisa Puura-Castrén Koulukinosta.